

Lyriikkatehtävä: runonlaulantaa ja laulun runoilua

Tehtävän esittely

Opettajan johdolla perehdytään lyhyesti symbolismiin kuvataiteessa ja kirjallisuudessa vaikuttaneena taidesuuntauksena. Tämän jälkeen tutustutaan kuvakielen käsitteistöön. Opetusmateriaalissa tarkastellaan symboliikkaa maalauksessa, runossa ja laululyriikassa. Oppilaat saavat kirjoittaa lyriikkaa runon ja laulunsanojen muodossa itse keksimästään aiheesta. Tarjolla on esimerkkitekstit runosta ja laulunsanoista. Valmistuneita tuotoksia voidaan esitellä luokalle tai pienemmissä ryhmissä.

Perusopetuksen opetussuunnitelmaan sitoutuminen

Symbolismia käsittelevät opetusmateriaalit tarjoavat oppilaille mahdollisuuden luovaan ajatteluun sekä erilaisten merkitysten havaitsemiseen ja perustelemiseen. Oppilaat tutustuvat kuvakieliseen ilmaisuun kuva- ja tekstiesimerkein. Materiaalissa käydään läpi kuva- ja tekstianalyysin keskeisiä käsitteitä. Harjoituksissa käytetyt esimerkkitekstit tarjoavat oppilaalle erilaisia tekstilajeja kuvakielen ilmiöiden tarkasteltuun. Tulkintatehtävät harjaannuttavat oppilasta yksilöllisen kokemuksen ilmaisemiseen.

Pohjustava osuus

Ennen oppituntia on hyvä tutustua symbolismin tietotekstiin ja käsiteltäviin kuva- ja tekstiesimerkkeihin. Aiheen käsittelyä voi pohjustaa tutustumalla symbolismiin taiteen tyyli-suuntana sekä tarkastelemalla siihen kuuluvia tyyli-piirteitä ja aiheita taiteen parissa. Materiaalissa on tarjolla mahdollisuus sekä maalauksen että lyriikan tulkintaan. Mikäli oppilaat eivät innostu tulkitsemaan annettuja esimerkkejä tai

löydä niistä tarttumakohtia, opettaja voi johdatella keskustelua alla olevien ehdotusten avulla. Pohjustavien harjoitusten jälkeen oppilaat ovat valmiita aloittamaan materiaalin lopussa olevan lyriikkatehtävän.

Ehdotuksia teoksen *Kaikua kuuntelemassa* tarkasteluun:

Teos kuvaa avaruuden kaltaista ympäristöä tähtikuvioineen. Osa kuvioista on tunnistettavia symboleja: EU:n tähdet, daavidintähti ja islamin tunnuksena käytetty kuunsirppi ja tähti, minkä lisäksi löytyy erikoisempiakin kuvioita, kuten Pokemon-pallo ja hymiöitä. Voidaan myös pohtia teoksen nimeä *Kaikua kuuntelemassa*.

Ehdotuksia lyriikoiden *Albatrossi* ja *Lady Domina* tarkasteluun:

Lyriikoista voi löytää erilaisia kielikuvallisia ilmaisuja eli symboleja, vertauksia, metaforia ja personifikaatioita. *Albatrossissa* symboleina voidaan tarkastella albatrossia ja runoilijaa sekä sitä, kuinka ne suhteutuvat runossa toisiinsa. *Lady Dominassa* esimerkiksi ruoska sivaltaa symbolisesti ja kellot heitetään pois. Vertauksina *Albatrossissa* puhutaan ”hervottomasta taakasta, kuin raskaita airoja”, ja *Lady Dominassa* meitä verrataan pieniin muurahaisiin. Metaforisia ilmauksia *Albatrossissa* ovat esimerkiksi ”ilmain kuningas” ja ”rynnistää nuolta nopeammin”, ja *Lady Dominassa* viitataan luonnonäitiin ja luonnon omaan Lady Dominaan. Personifikaatioita esiintyy *Albatrossissa* lievästi muodossa ”häpeissänsä laahaa, nyt lintu ruumistaan”, kun taas *Lady Dominasta* löytyy useita esimerkkejä, kuten kuinka maailma voisi avata silmänsä ja tekoäly asetetaan vastakkain väittelyssä Lady Dominan kanssa.

